

ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی

ویژه مهارت‌آموزان (موضوع ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه) | پائیز ۱۳۹۹

رشته مشاوره

راهنمای آزمون کتبی

ویژه مهارت‌آموزان ورودی ۱۳۹۸ و مهارت‌آموزان باقیمانده از سال‌های قبل

ضمن آرزوی موفقیت برای تمامی شما شرکت‌کنندگان ارزشیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی و آرزوی توفیق برای خدمت اثربخش در طول دوران خطیر معلمی برای شما عزیزان.

آزمون کتبی ارزشیابی صلاحیت حرفه‌ای برای مهارت‌آموزان محترم، شامل دو نوع سؤال چندگزینه‌ای و مجموعاً ۷۰ سؤال به شرح زیر است.

الف - مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

این بخش از آزمون برای رشته مشاوره شامل ۵۵ سؤال متناسب با رشته تخصصی مهارت‌آموزان و در چهار حوزه زیر خواهد بود:

- درک و تحلیل موقعیت تربیتی - اخلاقی
- دانش موضوعی
- تحلیل محتوای اسناد و ضوابط
- دانش تربیتی

مهارت‌آموزان لازم است به ۵۵ سؤال مؤلفه چندگزینه‌ای عادی متناسب با چهار حوزه فوق‌الذکر پاسخ دهند. این سؤالات می‌تواند شامل سؤالات چندگزینه‌ای ناظر بر سناریوهای کوتاه و مجزا باشد. جزئیات و تعداد سؤال‌های هر حوزه به صورت زیر است:

الف - ۱ - مجموعه اول سؤالات شامل ۱۰ سؤال با موضوع درک و تحلیل موقعیت تربیتی - اخلاقی است. هسته اصلی سؤالات این مجموعه به شرح جدول شماره ۱ است.

جدول ۱ - مجموعه اول سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی برای ورودی ۱۳۹۸

تعداد سؤال	حیطه محتوای سؤالات آزمون
۱۰ سؤال چندگزینه‌ای	چیستی، چرایی و چگونگی اخلاق حرفه‌ای تربیت، حقوق و تکالیف نهاد تربیت در قبال ذینفعان، مسائل اخلاق حرفه‌ای تربیت

الف- ۲- مجموعه دوم از ۲۰ سؤال مربوط به **دانش موضوعی** لازم برای مشاوران مدرسه تشکیل شده است. محتوای این بخش شامل درک مفاهیم و ارتباط آنها و توانایی حل مسأله در رشته تخصصی مشاوره مدارس و به شرح جدول زیر است.

جدول ۲- راهنمای مجموعه دوم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤالات	حیطه محتوای سؤالات آزمون
۲۰ سؤال چندگزینه‌ای	<ul style="list-style-type: none"> آشنایی با تعریف، تاریخچه و مدل‌های مشورتگری در مدرسه، کلیات راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی، هدف‌های راهنمایی و مشاوره بر حسب دوره‌ها و رشته‌های تحصیلی مختلف، شناسایی چرخه بیماری در روابط میان دانش‌آموزان، عوامل مؤثر بر ایجاد مشکلات تحصیلی، روش‌های اجرای راهنمایی و تحصیلی، مشاوره و کارآفرینی و طبقه‌بندی مشاغل.

الف- ۳- مجموعه سوم، شامل ۱۵ سؤال مربوط به **بررسی و نقد اسناد و برنامه مشاوره مدرسه** است. هسته دروس مرتبط با این مجموعه از سرفصل دروس دوره مهارت‌آموزی، به شرح جدول شماره ۳ است.

جدول ۳- راهنمای مجموعه سوم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤالات	حیطه محتوای سؤالات آزمون
۱۵ سؤال چندگزینه‌ای	<ul style="list-style-type: none"> سند تحول با تأکید بر ساحت‌های شش‌گانه تربیتی، برنامه درسی ملی، شرح وظایف، راهنماها، آیین‌نامه‌ها و برنامه‌های مشاوره در مدارس.

الف- ۴- مجموعه چهارم، شامل ۱۰ سؤال از **دانش تربیتی** مورد نیاز برای مشاوران مدارس است. هسته دروس مرتبط با این مجموعه از سرفصل دروس دوره مهارت‌آموزی، به شرح جدول شماره ۴ است.

جدول ۴- راهنمای مجموعه چهارم سؤالات مؤلفه کتبی چندگزینه‌ای عادی

تعداد سؤالات	حیطه محتوای سؤالات آزمون
۱۰ سؤال چندگزینه‌ای	<p>دانش تربیتی یا دانش تربیتی-موضوعی مورد نیاز برای مشاوره</p> <ol style="list-style-type: none"> تبیین نقش و کاربرد روانشناسی پرورشی در کمک به معلمان روشهای اصلاح و تغییر رفتار شناسایی چرخه بیماری و پیشنهاد مداخله درمانی در روابط خانوادگی در کیس مبتلا به اختلال رفتاری ارزیابی راهبرد آموزشی متناسب با سبک شناختی/یادگیری فراگیران در تدریس و سنجش کلاسی <p>برای ایجاد رفتار جدید، یا حذف و تقویت رفتار موجود دانش‌آموز و تحلیل نتایج آن</p>

۵. کاربرست اصول راهنمایی و مشاوره در راهنمایی شغلی و تحصیلی دانش‌آموزان بر مبنای مقررات و قوانین هدایت تحصیلی و مطابق با تفاوت‌های فردی و شخصیتی دانش‌آموزان
۶. بررسی علل زیست‌شناسانه، روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه بروز آسیب اجتماعی برای دانش‌آموز آسیب‌دیده اجتماعی
۷. شناسایی نقش عوامل (اجتماعی-فرهنگی، فرایندهای شناختی-اجتماعی، اثرات هدف‌گزینی، علاقه و عاطفه، اثرات معلم و نقش والدین) در انگیزش دانش‌آموزان
۸. ارزیابی برنامه پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه برای یکی از آسیب‌های اجتماعی در راستای به‌سازی محیط خانواده و مدرسه و پیشنهاداتی برای افزایش انگیزش دانش‌آموزان
۹. تشخیص و معرفی مداخله درمانی مناسب در درمان اختلالات روانی کودکان و نوجوانی

ب- مؤلفه کتبی چند گزینه‌ای با سناریوهای بلند موقعیت‌محور

این بخش از آزمون شامل ۱۵ سؤال است که در ارتباط با ۳ موقعیت عملکردی مطرح خواهد شد. هر موقعیت عملکردی در قالب یک سناریوی آموزش-یادگیری ارائه می‌شود و مهارت‌آموزان محترم بر اساس آن موقعیت عملکردی و پس از بررسی دقیق سناریوی مطرح شده، به ۵ پرسش مرتبط با هر سناریو پاسخ می‌دهند.

نمونه‌ای از موقعیت‌هایی که می‌توان مشابه آن‌ها را در آزمون دید، به شرح زیر است. طراحان آزمون در قالب موقعیت‌هایی مشابه موارد زیر به نوشتن سناریو خواهند پرداخت؛ لیکن این نمونه‌ها تعهدی برای دانشگاه برای مطابقت کامل موقعیت‌ها، ملاک‌های ارزیابی و یا پرسش‌های ذیل آن ایجاد نمی‌کند.

(موقعیت اول به طور قطع در آزمون مطرح خواهد شد و از بین سایر موقعیت‌ها، دو موقعیت بنابر نظر طراحان آزمون انتخاب می‌شوند)

موقعیت ۱ نقد موقعیت تربیتی و تصمیم‌گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی

ملاک‌های ارزیابی

۱. تحلیل موقعیت

۲. کاربرد اصول

۳. نقد با توجه به حقوق و تکالیف

۴. حل تعارض‌های اخلاقی

راهنمای پاسخ در این موقعیت در این سناریو، یک موقعیت تعارض آمیز اخلاقی/تربیتی (عمل فردی/سازمان آموزشی) به مهارت‌آموز ارائه می‌گردد. از مهارت‌آموز انتظار می‌رود با توجه به موقعیت پیش آمده و بررسی دقیق دلایل این کنش اخلاقی/تربیتی، به ۵ سؤال چندگزینه‌ای مرتبط با موقعیت پاسخ دهد. بر این اساس مهارت‌آموز باید به گونه‌ای موقعیت تعارض آمیز اخلاقی پیش آمده را بر اساس اصول اخلاق حرفه‌ای و با توجه به حقوق و تکالیف ناظر به موقعیت مورد تحلیل و ارزیابی قرار دهد که بتواند با استدلال منطقی و مبتنی بر شواهد علمی، پاسخ درست را برای هر کدام از سؤالات مطرح شده انتخاب نماید. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که:

- ۱- درباره چستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت تعارض آمیز پیش آمده، به شناخت و ثقی رسیده باشد.
- ۲- ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) را در موقعیت شناسایی و مقایسه کند.
- ۳- دلایل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در موقعیت تعارض آمیز را شناسایی و استدلال مناسب را از منظر حقوق، تکالیف انتخاب کند.
- ۴- برای رفع تعارض از موقعیت، توانایی انتخاب راه‌حل را داشته باشد.

موقعیت ۲ کاربرد اصول مشاوره در راهنمایی شغلی/تحصیلی

ملاک‌های ارزیابی

۱. ارزیابی روش‌ها و فنون راهنمایی و مشاوره براساس تحلیل موقعیت
۲. ارزیابی برنامه (مداخله) با توجه به اصول مشاوره و راهنمایی
۳. ارزیابی برنامه (مداخله) با توجه به شرایط مراجع

راهنمای پاسخ در این موقعیت سناریوی این موقعیت مربوط به راهنمایی تحصیلی یا شغلی دانش‌آموز (ان) است. سپس پرسش‌های چهارگزینه‌ای طرح و از مهارت‌آموز خواسته می‌شود به ارزیابی راهنمایی ارائه شده پردازد و گزینه‌ای مستدل و مبتنی بر شواهد را انتخاب کند. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال چهارگزینه‌ای مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که بتواند:

- ۱- اصول، قوانین و مقررات راهنمایی/مشاوره در مقاطع مختلف تحصیلی را تشخیص دهد (راه‌های شناخت علایق و استعدادهای دانش‌آموزان...).
- ۲- تشخیص دهد که آیا در موقعیت از نظریه‌ها به شکل مناسب استفاده شده است.
- ۳- آشنایی خود با مسائل تحصیلی رایج (نظیر افت تحصیلی، موانع یادگیری...) را نشان دهد.
- ۴- بتواند متناسب با شخصیت و نیازهای مراجع، خدمات مشاوره مناسب را انتخاب کند.
- ۵- انتخاب کند که انجام چه اصلاحاتی منجر به بهبود راهنمایی تحصیلی/شغلی در این موقعیت خواهد شد.

با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

موقعیت ۳ شناسایی چرخه اختلال رفتاری یا روانی و ارزیابی مداخله پیشنهادی

ملاک‌های ارزیابی

۱. تحلیل موقعیت
۲. شناسایی اختلال
۳. تعیین نوع و روش مداخله
۴. ارزیابی اثربخشی مداخله

راهنمای پاسخ در این موقعیت در این موقعیت، نشانه‌های تشخیصی اختلال در یک دانش‌آموز مبتلا به یکی از اختلال‌های اضطرابی، خلقی، اختلال‌های مرتبط با مواد... توصیف شود. سپس پرسش‌های چهارگزینه‌ای طرح و از مهارت‌آموز خواسته می‌شود راهنمایی ارائه‌شده را ارزیابی و گزینه‌ای مستدل و مبتنی بر شواهد را انتخاب کند. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال چهارگزینه‌ای مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که بتواند:

- ۱- با استفاده از راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM) / رفتاری، آسیب‌ها را شناسایی کند.
 - ۲- بر اساس ملاک‌های تشخیصی DSM اختلالات، علل دقیق بروز آسیب روانی را تشخیص دهد.
 - ۳- با استفاده از DSM و با رویکردی کل‌نگر و تلفیقی از دیدگاه‌ها، تصویر درستی از آسیب را انتخاب کند (از میان تصاویر ارائه‌شده در گزینه‌ها)
 - ۴- نشانه‌های اختلال را در دانش‌آموز مبتلا به‌طور مستدل و همراه با شواهد، شناسایی کند.
 - ۵- برای کمک به رفع اختلال در دانش‌آموز، راهکار ارائه‌شده را ارزیابی کند.
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

موقعیت ۴

ارزیابی راهبرد آموزش تغییر رفتار

ملاک‌های ارزیابی

۱. تحلیل موقعیت
۲. ارزیابی اصول
۳. ارزیابی روش‌ها

راهنمای پاسخ در این موقعیت در این موقعیت، ویژگی‌های رفتاری دانش‌آموزی که در محیط آموزشی رفتار نامطلوبی را بروز می‌دهد توصیف می‌شود. سپس پرسش‌های چهارگزینه‌ای طرح و از مهارت‌آموز خواسته می‌شود راهنمایی ارائه‌شده را ارزیابی و گزینه‌ای مستدل و مبتنی بر شواهد را انتخاب کند. مهارت‌آموز در صورتی قادر است به ۵ سؤال چهارگزینه‌ای مرتبط با این سناریو پاسخ دهد که بتواند:

- ۱- تحلیل مناسبی درباره عوامل ایجاد رفتار را با استفاده از مبانی تغییر رفتار انتخاب کند.
 - ۲- روش ایجاد رفتار جدید (تقویت مطلوب یا حذف نامطلوب) را ارزیابی کند.
 - ۳- استدلال مربوط به اثربخشی اقدامات را انتخاب کند.
 - ۴- با توجه به بافت فرهنگی اجتماعی، تفاوت‌های فردی، سبک شناختی، یادگیری، پیشنهادات را ارزیابی کند.
 - ۵- اصلاحات و تغییرات پیشنهادی برای بهبود طراحی را ارزیابی کند.
- با توجه به موارد فوق‌الذکر، مهارت‌آموزان محترم برای پاسخ‌دادن به ۵ سؤال مرتبط با این سناریو، نیاز به تحلیل و تبیین منطقی موقعیت این سناریو و استدلال مناسب مبتنی بر شواهد علمی مرتبط با رشته تخصصی و فراخوانی آموخته‌های خود دارند.

منابع آزمون

منابع این آزمون عبارتند از سرفصل برنامه درسی دوره یک ساله مهارت‌آموزی
با تأکید بر محتوای الکترونیکی ارائه شده در پودمان‌های آموزشی،
اسناد مربوط از جمله سند تحول با تأکید بر ساحت‌های شش‌گانه تربیتی، برنامه درسی ملی،
شرح وظایف، راهنماها، آیین‌نامه‌ها و برنامه‌های مشاوره مدارس.

توجه: هرگونه استفاده از مفاد این راهنما و انتشار آنها برای تمامی امور (شامل تمام امور تجاری، پژوهشی و ...)

به جز آمادگی شخصی مهارت‌آموزان برای آزمون،

منوط به اجازه کتبی از معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه فرهنگیان است.

